

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **P., a. s.**, N., N., IČO: X., zastúpeného advokátskou kanceláriou B. & P., s. r. o., H., B., proti žalovanému: **JUDr. E. R.**, F., N., správkyne konkurznej podstaty úpadcu R. L., podnikateľa s obchodným menom R. L., D. F. L., s miestom podnikania N., N., IČO: X. **o vylúčenie veci zo súpisu podstaty** vedeného na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 9Cbi 27/2007, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. apríla 2013, č. k. 3Obo 101/2011-187, takto

r o z h o d o l:

Dovolanie žalobcu **o d m i e t a.**

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 22. 09. 2011 č. k. 9Cbi 27/2007-158 zamietol žalobu, ktorou žalobca žiadal vylúčiť zo súpisu podstaty nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva č. X. pre katastrálne územie D. K. ako pare. č. X. a pare. č. X. ako výlučné vlastníctva úpadcu. O vylúčenie žiadal žalobca z dôvodu, že úpadca (ďalej žalovaný) so žalobcom (jeho právnym predchodcom) neuzavrel kúpnu zmluvu, ktorej predmetom by boli uvedené nehnuteľnosti, a ktorá by nadobudla účinnosť a vecnoprávne účinky registráciou na štátnom notárstve. Zápis žalovaného ako vlastníka nehnuteľnosti bol vykonaný na základe absolútne neplatnej hospodárskej zmluvy uzavretej 30. 10. 1991 č. 4/91 Bu-práv, preto nemá žiadne účinky a vlastníkom nehnuteľnosti je stále žalobca.

V odôvodnení rozhodnutia súd prvého stupňa poukázal na výsledok konania vedeného na Okresnom súde v Nitre pod sp. zn. 20Cb 110/1998, v ktorom žalobca žiadal určiť, že hospodárska zmluva uzavretá 30. októbra 1991, č. 4/91 Bu-práv je neplatná. Okresný súd rozsudkom zo 17. októbra 2001, č. k. 20Cb 110/98-169 žalobu zamietol s odôvodnením, že predmetná hospodárska zmluva má všetky náležitosti vyžadované vtedajšou platnou právnou úpravou (Hospodársky zákonník). Krajský súd v Nitre, rozhodujúc o odvolaní žalobcu rozsudkom z 10. júna 2009, č. k. 20Cb 110/98-169 rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že v zmysle vtedajšej právnej úpravy (§ 1 ods. 1 Hosp. zák. a zák. 105/1960 Zb.) žalovaného možno nepochybné považovať za organizáciu s právnou subjektivitou. Zmluva, ktorú uzavrel žalovaný s predchodcom žalobcu, je zmluvou hospodárskou, ktorej účinnosť nastala aj bez registrácie štátnym notárom. V uvedenej veci odvolací súd proti rozhodnutiu pripustil dovolanie. Pripustil ho z dôvodu, že právne významnou skutočnosťou pre rozhodnutie vo veci samej je ustálenie zákonnej podmienky potreby registrácie štátnym notárstvom zmluvy, predmetom ktorej je prevod nehnuteľnej veci v zmysle ustanovenia § 134 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia predmetnej hospodárskej zmluvy. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací rozsudkom zo 07. apríla 2010, č. k. 2Obdo 38/2009 dovolanie žalobcu proti rozsudku odvolacieho súdu zamietol. Keďže zmluvu uzavrela akciová spoločnosť zriadená podľa zák. č. 104/1990 Zb. o akciových spoločnostiach a súkromný podnikateľ podľa zák. č. 105/1990 o súkromnom podnikaní občanov, zmluva sa spravuje § 347 Hosp. zák. Účastníci konania neboli účastníkmi občianskoprávneho vzťahu, preto ich úkon sa nemôže posudzovať podľa občianskeho zákonníka. Keďže Hospodársky zákonník nemal úpravu postupu registrácie prevodu nehnuteľností štátnym notárstvom, na platnosť zmluvy sa registrácia nevyžadovala.

S poukazom na uvedené súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku uviedol, že žalobca nepreukázal neplatnosť zmluvy ani iný dôvod, pre ktorý by mala byť nehnuteľnosť považovaná za nesprávne zapísaná do súpisu podstaty. Nestotožnil sa s tvrdením žalobcu, že žalovaný v čase uzavretia zmluvy nemal spôsobilosť na sporný úkon, keďže úpadca vznikol 02. decembra 1990 podľa zák. č. 105/1990 Zb. zápisom do obchodného registra a získal tak oprávnenie na výkon podnikateľskej činnosti, ktorá sa podľa § 1 ods. 1 Hosp. zák. spravuje uvedeným zákonníkom.

Na odvolanie žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil. V odôvodnení konštatoval, že predmetom konania je tzv. vylučovacia žaloba podľa § 19 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, ktorou žalobca žiadal uložiť žalovanému, aby zo súpisu podstaty vylúčil v žalobe označené nehnuteľnosti. O vylúčenie žiadal z dôvodu, že úpadca nebol vlastníkom nehnuteľností a ich vlastníkom je žalobca, pretože zmluva, ktorou mal úpadca nehnuteľnosti od žalobcu nadobudnúť je absolútne neplatná. Zo spisu v prejednávanej veci aj z pripojeného spisu vyplýva, že rovnakí účastníci, v rovnakom procesnom postavení, viedli pod sp. zn. 20Cb 110/1998 spor na Okresnom súde v Nitre. Pôvodným žalovaným bol R. L., na majetok ktorého bol vyhlásený konkurz, takže jeho procesným nástupcom sa stala, ako správkyňa konkurznej podstaty terajšia žalovaná. Predmetom konania bola žaloba, ktorou žiadal žalobca o určenie neplatnosti rovnakej hospodárskej zmluvy označenej č. 4/91 Bu-práv, uzavretej účastníkmi 30. októbra 1991. Žaloba bola právoplatne zamietnutá a ani žalobcom podané dovolanie (prípustnosť dovolania bola založená rozhodnutím odvolacieho súdu podľa § 238 ods. 3 O. s. p.) nebolo úspešné, keďže ho dovolací súd zamietol.

Odvolací súd konštatoval, že predmet konania v predchádzajúcom konaní bol iný ako v prebiehajúcom konaní, preto právoplatné rozhodnutie vydané v ňom netvorí prekážku rozhodnutej veci pre prebiehajúce konania podľa § 159 ods. 3 O. s. p. Základom rozhodnutia vydaného v predchádzajúcom konaní bola otázka, či účastníkmi uzavretá zmluva (hospodárska) o prevode sporných nehnuteľností, pre účinnosť vyžadovala registráciu štátnym notárstvom. Ako už bolo uvedené, súdy všetkých stupňov vrátane dovolacieho súdu v tejto otázke zaujali jednoznačné stanovisko, že právna úprava účinná v čase uzavretia zmluvy registráciu nevyžadovala a to, že nebola registrovaná nie je dôvodom, pre ktorý by mala byť považovaná za neplatnú alebo neúčinnú. V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 27. januára 2011, č. k. II.ÚS 31/2011-22.

Z uvedených dôvodov nemal ani odvolací súd v prebiehajúcom konaní dôvod odchýliť sa od právneho názoru, ktorý k výkladu právnych ustanovení relevantných pre posudzovanie platnosti spornej zmluvy zaujal dovolací súd aj ústavný súd.

Odvolačí súd sa nestotožnil ani s ďalším dôvodom, pre ktorý odvolateľ považoval napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa za nesprávne. Hoci definícia obchodného mena v § 5 ods. 1 hosp. zák. výslovne neuvádza, že je to názov, pod ktorým organizácie robia právne úkony, (§ 8 Obch. zák.), nepochybne aj zo znenia, že vykonávajú svoju podnikateľskú činnosť pod svojim obchodným názvom vyplýva, že pod týmto názvom robia aj právne úkony, ku ktorým pri podnikateľskej činnosti dochádza. Platilo to aj pre obchodné meno fyzických osôb podnikajúcich podľa zák. č. 105/1990 Zb.

Odvolačí súd konštatoval, že uvedený zákon § 8 ods. 1 písm. d) stanovuje, že obchodné meno sa skladá s priezviska podnikateľa, prípadne aj z dodatku zamedzujúceho zameniteľnosť. Naproti tomu podnikateľ do žiadosti o registráciu (§ 8 ods. 1 písm. a) zák. č. 105/1990 Zb.) musí uviesť svoje celé meno, to znamená meno a priezvisko. Vychádzajúc aj z uvedenej úpravy treba prisvedčiť odvolateľovi, že je rozdiel medzi obchodným menom podnikateľa a samotným podnikateľom resp. jeho skutočným plným menom. Treba súhlasiť aj s tým, že podnik fyzickej osoby ani jeho označenie nemá právnu subjektivitu a má ju len samotná fyzická osoba - podnikateľ.

Odvolačí súd je toho názoru, že medzi obchodným menom a samotným podnikateľom je však spojitosť daná tým, že každé obchodné meno utvorené podľa citovaného ustanovenia je priradené konkrétnej nezameniteľnej fyzickej osobe. Ak fyzická osoba pri svojej podnikateľskej činnosti urobí právny úkon pod obchodným menom, práva a povinnosti z tohto úkonu vznikajú fyzickej osobe, ktorej je toto obchodné meno priradené (zapísané v príslušnom registri). Platí to napokon aj pre úpravu obchodného mena podľa teraz platnej úpravy i keď rozdiel medzi obchodným menom fyzickej osoby a jej skutočným (plným) menom nie je natoľko zjavný, keďže povinnou súčasťou obchodného mena je podľa § 9 ods. 1 Obch. zák. nielen jej priezvisko ale aj meno (tzv. krstné meno).

Odvolačí súd mal za to, že v spornej hospodárskej zmluve je za preberajúceho prevádzanej nehnuteľnosti označený L. s adresou N., N., pričom je doplnené identifikačným číslom X.. Podľa zápisu z 02. decembra 1990 v obchodnom registri Okresného súdu v Nitre, na vložke č. 892/N odd. Firm, je názov L. obchodným menom podnikateľa R. L. s bydliskom v N., N., s rovnakým miestom podnikania. Ďalej mal za to, že obchodné meno bolo utvorené a zapísané do obchodného registra v súlade s vtedy platnou úpravou pre

žalovaného. Práva a povinnosti z právneho úkonu, ktorý bol urobený pod uvedeným menom vznikli osobe, ktorej obchodné meno patrí (bolo mu na jeho žiadosť priradené), teda R. L..

V uvedenej súvislosti, bez tohto, aby to ovplyvnilo vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia, odvolací súd podotkol, že nie je správny názor súdu prvého stupňa, že žalovaný (úpadca vznikol zápisom do obchodného registra). Odvolací súd konštatoval, že fyzická osoba existuje bez ohľadu nato, či je zapísaná do akéhokoľvek registra. Zápisom do obchodného registra nevzniká a vymazaním z obchodného registra nezaniká. Do obchodného registra môže byť zapísaná len existujúca osoba. Zápisom fyzickej osoby do obchodného registra sa nemení jej subjektivita, jej podstata (nestáva sa právnickou osobou), a nevzniká nový subjekt odlišný od zapisovanej osoby. Zápisom do obchodného registra sa status fyzickej osoby mení len vtom, že jej vzniklo oprávnenie na podnikateľskú činnosť za podmienok stanovených v zák. č. 105/1990 Zb. (§ 6 ods. 1). Podľa odvolacieho súdu je nepresné aj konštatovanie súdu prvého stupňa, že žalovaného je možné považovať za organizáciu s právnou subjektivitou. Odvolací súd poukázal na zákon č. 105/1990 Zb., ktorý stanovil, že podnikateľ môže prevádzkovať aj činnosť vyhradenú organizáciám (§ 2 ods. 1), a ak je zapísaný v obchodnom registri vzťahujú sa na neho primerane predpisy upravujúce práva a povinnosti československých právnických osôb (§14 ods. 1). Nestanovil však, že sa zápisom stáva právnickou osobou (organizáciou).

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil a odporcovi, ktorý mal v odvolacom konaní úspech, ale náhradu trov konania neuplatnil, náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Voči rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorým napáda výrokovú časť v celom rozsahu, a to z dôvodu podľa § 237 písm. f) O. s. p., že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Žalobca navrhol, aby dovolací súd rozhodol tak, že zruší napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a v zmysle ustanovenia § 243b ods. 3 O. s. p. zruší aj prvostupňový rozsudok a vec vráti prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

V odôvodnení dovolania žalobca uviedol, že podstatou veci je zaujatie stanoviska, či postup súdu, ktorý v meritórnom rozhodnutí opomenul prihliadnúť a akýmkoľvek spôsobom

sa vyjadriť k podstatnej časti právnej argumentácie žalobcu, ktorá bola rozhodujúca pre posúdenie žalobou uplatneného nároku, je potrebné považovať za takú vadu konania, ktorá je dôvodom na zrušenie rozhodnutia súdu z dôvodu odňatia práva žalobcu riadne konať pred súdom.

Žalobca v dovolaní uviedol základné skutkové okolnosti prípadu, poukázal na hospodársku zmluvu, ktorú považuje za absolútne neplatnú, pričom túto neplatnosť odôvodnil skutočnosťou, že prevod predmetných nehnuteľností bol realizovaný v rozpore s § 5 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby, podľa ktorého podnik nakladá s časťou nadbytočného majetku v súlade so schváleným privatizačným projektom, pričom tento bol schválený až dňa 10. 04. 1992 po podpise hospodárskej zmluvy. Žalobca má za to, že predmetné nehnuteľnosti boli predané v rozpore s vyhláškou Ministerstva financií č. 465/1991 Zb. o cenách stavieb, pozemkov, trvalých porastov, úhradách za zriadenie práva osobného užívania pozemkov a náhradách za dočasné užívanie pozemkov, podľa ktorej cena 1 m² pozemku v meste N. je 500,- Kčs.

Žalobca je toho názoru, že ako organizácia riadená ústredným orgánom štátnej správy mohol v zmysle § 10 ods. 2 vyhlášky č. 119/1988 Zb. o hospodárení s národným majetkom previesť nehnuteľný majetok iba so súhlasom príslušného ministerstva financií, cien a miezd, avšak takýto súhlas ministerstva na prevod predmetných nehnuteľností nebol udelený.

Žalobca poukázal tiež na § 2 zákonného opatrenia č. 364/1990 Zb. o nakladaní s majetkom zvereným štátnemu podniku, podľa ktorého nebol oprávnený uzavrieť hospodársku zmluvu o prevode predmetných nehnuteľností, nakoľko takýto právny úkon nebol obvyklým hospodárením a teda prevod vyžadoval povolenie zo strany príslušného ministerstva. Žalobca ďalej konštatoval, že prevod predmetných nehnuteľností sa uskutočnil v rozpore so zákonom č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby (na ktorý hospodárska zmluva výslovne odkazovala), nakoľko podľa § 4 uvedeného zákona sa nemôže majetok prevádzať ani vtedy, ak bol navrhnutý alebo zaradený na prevod vlastníctva podľa osobitných predpisov, dokiaľ nie je rozhodnuté, že sa podľa týchto predpisov do zoznamu prevádzkových jednotiek určených na prevod nezaraďuje, alebo bol z tohto zoznamu vylúčený.

Žalobca konštatoval, že prevod predmetných nehnuteľností podľa hospodárskej zmluvy nebol uskutočnený oprávneným subjektom, nakoľko v uvedenej veci prevodu bolo v zmysle § 1 zákona č. 474/1990 Zb. o pôsobnosti orgánov Slovenskej republiky vo veciach prevodu vlastníctva štátu k niektorým veciam na iné právnické alebo fyzické osoby príslušné Ministerstvo pre správu a privatizáciu národného majetku SR a jeho komisie, pričom hospodársku zmluvu mal v súlade s § 12 ods. 1 písm. g) zákona č. 253/1991 Zb. o pôsobnosti orgánov Slovenskej republiky uzavrieť Fond národného majetku Slovenskej republiky.

Podľa žalobcu hospodárska zmluva nebola nikdy registrovaná štátnym notárstvom, hoci to zákon na jej účinnosť vyžadoval. Žalovaný teda nemohol nadobudnúť vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam na základe neúčinnnej zmluvy. Ďalej uviedol, že hospodársku zmluvu žalovaný podpísal ako preberajúci neexistujúci subjekt, ktorý teda nemal spôsobilosť na právne úkony.

Žalobca poukázal na skutočnosť, že v podanom odvolaní zo dňa 19. 10. 2011 výslovne uviedol predovšetkým právnu argumentáciu, podľa ktorej prvostupňový súd vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď na vzťahy žalobcu a úpadcu R. L. pri podpísaní hospodárskej zmluvy neaplikoval príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka. Tieto pritom výslovne vyžadovali na účinnosť zmluvy o prevode nehnuteľností registráciu zmluvy na štátnom notárstve. Nakoľko hospodárska zmluva nebola registrovaná, nemohla nadobudnúť účinnosť a k platnému prevodu vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam teda podľa žalobcu nedošlo. Nesprávnosť právneho posúdenia veci zo strany prvostupňového súdu žalobca doplnil aj argumentáciou, podľa ktorej hospodárska zmluva je absolútne neplatný právny úkon, nakoľko subjekt L. ako preberajúci z hospodárskej zmluvy neexistoval a teda nemal spôsobilosť na právne úkony.

Dňa 09. 04. 2013 odvolací súd doručil právnemu zástupcovi žalobcu vyjadrenie žalovaného zo dňa 14. 11. 2011. Písomným podaním zo dňa 16. 04. 2013 sa žalobca vyjadril k skutkovému a právnomu stavu súdneho konania a k písomnému vyjadreniu žalovaného. Podľa žalobcu prvostupňový rozsudok vychádza nielen z nesprávneho právneho posúdenia veci, ale zároveň z dôvodu nerešpektovania zákonných požiadaviek na riadne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je nepresvedčivý a nepreskúmateľný.

Po preskúmaní odôvodnenia napadnutého rozsudku žalobca zistil skutočnosť, že odvolací súd pri rozhodovaní úplne opomenul prihliadať na argumentáciu žalobcu

prezentovanú v jeho písomnom vyjadrení zo dňa 16. 04. 2013. Žalobca preukazuje aj to, že odvolací súd v popise skutkového stavu veci obsiahnutom v odôvodnení napadnutého rozsudku, ako poslednú skutkovú okolnosť uvádza podanie písomného vyjadrenia žalovaného zo dňa 14. 11. 2011. V tejto súvislosti poukázal na § 157 ods. 2 O. s. p. Jeho právna argumentácia uvedená vo vyjadrení zo dňa 16. 04. 2013 mala zásadný význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu, nakoľko ak by sa s ňou odvolací súd stotožnil, viedla by nevyhnutne k vyvodu právného záveru o absolútnej neplatnosti hospodárskej zmluvy a teda aj záveru o nesprávnom právnom posúdení veci zo strany prvostupňového súdu.

Žalobca zastáva názor, že nedostatočným odôvodnením súdneho rozhodnutia dochádza k odňatiu práva účastníka konania riadne konať pred súdom. V súvislosti s tým poukázal na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré zhodne zaujali právny názor, podľa ktorého nedostatočným odôvodnením súdneho rozhodnutia dochádza k odňatiu práva účastníka konania riadne konať pred súdom a k porušeniu práva účastníka konania na spravodlivé súdne konanie.

V zmysle vyššie uvádzanej rozhodovacej praxe žalobca uviedol, že nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia spôsobuje jeho nepreskúmateľnosť, pričom sa považuje za takú vadu konania, ktorou sa účastníkovi konania upiera právo dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia a možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu. Upretie týchto procesných práv účastníkov konania je tak vadou konania, ktorou sa odníma účastníkovi možnosť riadne konať pred súdom, čím súčasne dochádza k porušeniu práva účastníka konania na spravodlivé súdne konanie zaručené v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v článku 6 ods. 1 Dohovoru. Uvedená vada zakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f) O. s. p.

Dovolací súd ani prvostupňový súd podľa žalobcu nerešpektovali požiadavky na riadne odôvodnenie rozsudku uvedené v § 157 ods. 2 O. s. p., preto navrhol aby dovolací súd rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 23. 04. 2013, sp. zn. 30bo 101/2011-187 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 22. 09. 2011, sp. zn. 9Cbi 27/2007-158 zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Žalovaný sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.), po zistení, že dovolanie bolo podané účastníkom konania včas (§ 240 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.), najskôr skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

Občiansky súdny poriadok pripúšťa dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu z dôvodov taxatívne menovaných v ust. § 237 písm. a/ až g/ a v prípadoch uvedených v ust. § 238.

Dovolaním z dôvodov uvedených v § 237 O. s. p. je možné napadnúť všetky rozhodnutia odvolacieho súdu bez ohľadu na formu rozhodnutia, na jeho obsah alebo na povahu predmetu konania. Prípustnosť dovolania podľa § 237 O. s. p. nie je daná tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou z väd uvedených v tomto ustanovení. Dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je v tomto prípade prípustné iba vtedy, ak touto vadou rozhodnutie skutočne trpí, t.j. ak sa stali skutočnosťami, v dôsledku ktorých vada vznikla a prejavila sa v rozhodnutí (postupe) odvolacieho súdu.

Podľa ust. § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

K tomu či rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z väd uvedených v § 237 O. s. p. prihliada dovolací súd nielen na podnet dovolateľa, ale z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 O. s. p.). V prípade, že dovolací súd zistí, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z týchto väd, zruší rozhodnutie odvolacieho súdu, i keď dovolateľ toto pochybenie

nenamietal. Dovolací súd postupuje rovnako i v prípade, že dovolanie nie je v zmysle ust. § 238 a § 239 O. s. p. prípustné.

Ďalej prípustnosť dovolania proti rozsudku upravuje ust. § 238 O. s. p., a to pre prípad rozsudkov odvolacích súdov, ktorými bol rozsudok súdu prvého stupňa zmenený podľa odseku 1, resp., v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci podľa odseku 2 a tiež v prípade, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol rozsudok prvostupňového súdu potvrdený, pričom odvolací súd nevyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné. Rovnako nejde o potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by vo výroku svojho rozsudku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. Procesnú prípustnosť dovolania preto z ust. § 238 ods.1 a 3 O. s. p. nie je preto možné vyvodiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa ust. § 238 O. s. p., ale (aj so zreteľom na obsah dovolania) sa zaoberal tiež otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v ust. § 237 O. s. p.

Dovolateľ vady konania v zmysle ust. § 237 písm. a/ až e/ O. s. p. v dovolaní nenamietal a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť tohto opravného prostriedku, preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia dovolateľa, že mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Tento dovolací dôvod žalobca odôvodnil tým, že súd opomenul prihliadnúť a vyjadriť sa k podstatnej časti právnej argumentácie žalobcu, ktorá bola

rozhodujúca pre posúdenie žalobou uplatneného nároku, čím toto rozhodnutie nie je riadne odôvodnené.

Vadou konania podľa § 237 písm. f/ O. s. p., ktoré ustanovenie zahŕňa aj právo účastníka na spravodlivý proces, sa rozumie závadný procesný postup, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Ustanovenie § 237 písm. f/ O. s. p. odňatie možnosti konať pred súdom výslovne dáva do súvislosti s faktickou činnosťou súdu a nie s jeho právnym hodnotením zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Napríklad môže ísť o právo predniesť (doplniť) svoje návrhy, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. ide aj vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

Vyjadruje to aj znenie ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého v odôvodnení rozsudku uvedie súd podstatný obsah prednesov, stručne a výstižne vyloží, ktoré skutočnosti má preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval, prečo nevykonal i ďalšie dôkazy, a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil.

Odôvodnenie má obsahovať dostatok dôvodov a ich uvedenie má byť zrozumiteľné. Súd je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Účelom odôvodnenia súdneho rozhodnutia je predovšetkým doložiť správnosť rozhodnutia súdu, pričom odôvodnenie je zároveň aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia a nástrojom ochrany pred svojvôľou súdnej moci.

Odôvodnenie rozsudku by malo účastníkom konania dovoľovať posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné právne predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní vo veci samej.

Dovolací súd konštatuje, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je v súlade s ust. § 157 ods. 2 O. s. p. v spojení s ust. § 211 ods. 2 O. s. p. a obsahuje všetky náležitosti kladené zákonom.

V odôvodnení rozhodnutia je uvedený rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísaný priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a právne predpisy, ktoré súd aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. V odôvodnení rozhodnutia sa odvolací súd zaoberal argumentáciou všetkých účastníkov konania a nemožno ho považovať ani za arbitrárne.

Dovolací súd ďalej konštatuje, že odvolací súd sa v napadnutom rozsudku neobmedzil len na konštatovanie správnosti dôvodov rozhodnutia súdu prvého stupňa podľa ust. § 219 ods. 2 O. s. p., na ktoré ustanovenie v napadnutom rozhodnutí poukázal, nakoľko odvolací súd na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa napadnuté rozhodnutie doplnil, reagoval a zohľadnil zákonným spôsobom na všetky relevantné argumenty účastníkov konania berúc do úvahy aj ich všetky podania.

Nemožno preto vyvodiť, že dovolateľovi postupom súdu bolo odňaté právo konať pred súdom.

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalobcu nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho dovolanie odmietol podľa ust. § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s ust. § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

Úspešnému žalovanému vzniklo podľa ust. § 243b ods. 4 v spojení s ust. § 224 ods. 1 O. s. p. právo na náhradu trov dovolacieho konania. Dovolací súd ale žalovanému nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní mu žiadne nevznikli.

Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 5:0.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 17. decembra 2013

JUDr. Viera Pepelová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: H.